

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (М. КИЇВ)
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА (М. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК)
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ КОМПАНІЙ З МІЖНАРОДНОГО
ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ (М. КИЇВ)

**РОЗВИТОК РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ
ЗРУШЕНЬ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ**

Збірник матеріалів
III Всеукраїнської науково-практичної конференції
24 квітня 2025 р., м. Київ
(українською, англійською мовами)

КИЇВ 2025

Розвиток ринку праці в умовах глобалізаційних зрушень: виклики для України : збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 24 квітня 2025 року) / за заг. ред. С. П. Калініної. Київ : МДУ, 2025. 204 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою економіко-правового факультету Маріупольського державного університету (протокол № 10 від 15.05.2025).

Редакційна колегія:

Голова	Микола ТРОФИМЕНКО, ректор МДУ, доктор політичних наук, професор;
Заступник голови	Тетяна Марена, проректор з науково-педагогічної роботи МДУ, кандидат економічних наук, доцент;
Члени редколегії:	Світлана КАЛІНІНА, декан економіко-правового факультету МДУ, доктор економічних наук, професор; Лілія МИХАЙЛИШИН, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ), доктор економічних наук, професор; Світлана ЛАНСЬКА, в.о. завідувача кафедри економіки праці МДУ, кандидат економічних наук, доцент; Валерія ПОДУНАЙ, доцент кафедри економіки праці МДУ, кандидат економічних наук, доцент; Клавдія ТАХТАРОВА, доцент кафедри економіки праці МДУ, кандидат економічних наук, доцент; Ольга ЛЕЛЮК, старший викладач кафедри економіки праці МДУ, кандидат економічних наук; Василь ВОСКОБОЙНИК, Президент Всеукраїнської Асоціації компаній з міжнародного працевлаштування

Збірник містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Розвиток ринку праці в умовах глобалізаційних зрушень: виклики для України», яка відбулась 24 квітня 2025 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах систематизовано сучасні трансформації глобального економічного розвитку, висвітлено аспекти глобалізаційного виміру розвитку міжнародного ринку праці, досліджено регуляторні пріоритети міграційної політики, здійснено науковий безпековий дискурс трудових ресурсного забезпечення, проаналізовано новітні конструкти і тренди HR-економіки.

Збірник адресований викладачам і науковцям, фахівцям у сфері ринку праці та міжнародної економіки, докторантам, аспірантам і студентам економічних спеціальностей закладів вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами економічної науки.

В матеріалах конференції представлена думка учасників. У збірнику максимально точно відображається авторська орфографія та пунктуація. Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

ОМЕЛЬЧЕНКО Ганна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,
Маріупольський державний університет
ЄГОРОВА Дар'я,
здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
ОП «Міжнародні економічні відносини»,
Маріупольський державний університет

КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА ЯК ЧИННИК СТАЛОГО РОЗВИТКУ: АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ

Креативна економіка відіграє важливу роль у забезпеченні сталого розвитку, створюючи додану вартість з обмеженим використанням ресурсів. Наразі, стан креативного сектору є індикатором економічного розвитку країн, оскільки відображає рівень інноваційності та ефективності використання людських ресурсів. Актуальність теми полягає в необхідності дослідження нових галузей для диверсифікації економіки України, націленої на зменшення залежності від продажів на сировинних ринках [1].

Загальне поняття креативної економіки та її перспективи в Україні висвітлила у своїй роботі М. Рівчаченко. Світовий досвід розвитку креативних індустрій та створення стратегії для України були окреслені у науковій праці В. Я. Чевганової, А. В. Введенської та О. Ю. Заплави.

Для оцінки конкурентоспроможності креативних індустрій застосовано метод інтегральної оцінки з нормалізацією показників через ділення на максимум, що дозволяє порівнювати країни з різними масштабами економік. У дослідженні розглядалися географічно та історично близькі країни (Польща, Естонія) та розвинені держави з багатою культурною спадщиною й високим рівнем інноваційності (Німеччина, Франція, Швеція).

Найвищий інтегральний індекс показала Швеція (0.92), що підтверджує її провідну роль у сфері креативних індустрій (табл. 1). Високий рівень показника зумовлений поєднанням кількох чинників: значною часткою зайнятих у секторі (0.92), максимальною часткою імпорту та експорту креативних послуг (1.00), а також високими показниками вартості основних засобів галузі (0.90), що вказує інвестиційну привабливість креативного сектору та його конкурентоспроможність на світовому ринку.

Естонія демонструє одну з найуспішніших моделей розвитку креативних індустрій з інтегральним індексом 0.75, найвищим рівнем зайнятості в секторі (5.1%) та розвиненою інфраструктурою. Сектор підтримується через стратегії «Культура 2020» та бізнес-програми, розвинену мережу інкубаторів, експортних ініціатив [4].

Таблиця 1

**Інтегральна оцінка конкурентоспроможності креативних індустрій країн,
2023 р.**

Вид показника	Вхідні дані						Вихідні дані					
	Естонія	Німеччина	Польща	Швеція	Франція	Україна	Естонія	Німеччина	Польща	Швеція	Франція	Україна
Додана вартість та дохід, у % від ВВП	2.60	3.10	1.60	2.50	2.50	0.89	0.84	1.00	0.52	0.81	0.81	0.29
% зайнятих у секторі	5.10	3.90	3.60	4.70	4.10	0.60	1.00	0.76	0.71	0.92	0.80	0.12
Вартість основних засобів галузі, у % до ВВП	27.90	21.50	17.70	25.00	23.10	4.08	1.00	0.77	0.63	0.90	0.83	0.15
Імпорт креативних послуг, у % від загального обсягу торгівлі	13.57	16.80	22.27	35.84	15.96	2.59	0.38	0.47	0.62	1.00	0.45	0.07
Експорт креативних послуг, у % від загального обсягу торгівлі	17.89	20.91	17.08	34.69	11.97	20.12	0.52	0.60	0.49	1.00	0.35	0.58
Інтегральний індекс							0.75	0.72	0.59	0.92	0.65	0.24

Джерело: побудовано автором на основі [2,3]

Інтегральний індекс Німеччини становить 0.72 і перевищує показник Франції (0.65), що свідчить про вищу ефективність її креативного сектору. Німеччина має найвищу додану вартість у ВВП – 3.10% проти 2.5% у Франції, проте Франція демонструє вищий рівень зайнятості – 4.1% проти 3.9%. Обидві країни активно проводять культурні фестивалі та підтримують креативний бізнес: Німеччина – через Ініціативу культурних та креативних індустрій, а Франція – через інвестиції й захист внутрішнього ринку [5, с. 682; 6].

Польща має середній рівень розвитку креативного сектору з інтегральним індексом 0.59 – найнижчим серед європейських країн у вибірці. Незважаючи на це, країна демонструє високі показники зовнішньої торгівлі: частка імпорту становить 22.27%, а експорту – 17.08%, що свідчить про відкритість до глобального креативного ринку. Однак, Польща має найнижчі значення серед європейських країн за показниками доданої вартості (1.6% ВВП) та вартості основних засобів (17.7% ВВП), тому що сектор складається здебільшого з мікропідприємств із обмеженим доступом до капіталу, що знижує їхню продуктивність [6,7].

Україна має найнижчий інтегральний індекс (0.24), що вказує про слабку розвиненість креативного сектору. Основними факторами такого становища є

мінімальна кількість зайнятих (0.12 від максимального показника), низька додана вартість (0.29), а також обмеженість інфраструктури (0.15). Водночас варто відзначити, що показник експорту в Україні (0.58) є відносно високим, що вказує на певний потенціал розвитку галузі.

Отже, з огляду на досвід європейських країн, Україні варто забезпечити доступ мікропідприємств до капіталу та активізувати участь у глобальних культурних подіях і програмах ЄС. Організація щорічних фестивалів у безпечних регіонах, зокрема Закарпаття, сприятиме зміцненню українського бренду та підкресленню автентичності українського мистецтва. Не менш значимим фактором для стимулювання розвитку креативного сектору та поглиблення інтеграції у європейський економічний простір буде вдосконалення політики у сфері захисту інтелектуальної власності. Таким чином, креативні індустрії можуть стати одним із ключових драйверів культурної стійкості, економічного зростання та європейської інтеграції України.

Список джерел

1. Рівчаченко М. Креативна економіка – нова економічна епоха XXI століття. *Економічна правда*. 2022. URL: <https://pravda.com.ua/publications/2022/06/10/682634/> (дата звернення: 02.04.2025).
2. Європейська комісія. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat> (дата звернення: 27.03.2025).
3. Державна служба статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 27.03.2025).
4. CCI Contact Desk. Internationalisation of the Cultural and Creative Industries in the Baltic Sea Region. Creative Ports. URL: <https://www.creativeports.eu/cci-in-bsr/regional-profiles/estonia> (дата звернення: 05.04.2025).
5. Чевганова В. Я., Введенська А. В., Заплава О. Ю. Креативна економіка: світовий досвід та уроки для України. *Економіка та суспільство*. 2019. № 19. С. 657–664. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/106.pdf (дата звернення: 02.04.2025).
6. Europa Regina. Cultural and Creative Industries in Europe. URL: <https://europaregina.eu> (дата звернення: 05.04.2025).
7. Creative and Cultural Sector and its Importance for the Development of the Economy (with a Focus on Poland before the Pandemic). RECCI Erasmus+, 2023. URL: https://recci.erasmus.site/2023/09/19/creative-and-cultural-sector-and-its-importance-for-the-development-of-the-economy-with-a-focus-on-poland-before-the-pandemic/?utm_source (дата звернення: 05.04.2025).